

Laténe-korabeli őstelepek a Maros partján.

Szeged, augusztus 30. (Saját tudósítónktól.) Az utóbbi időben az ország számos helyén vagy véletlen folytán, vagy pedig tervszerű ásatások eredményeként értékes őskori leletekre bukkantak. Az eddigi hírek szerint a legértékesebb és a leggazdagabb az a telep, amelyet Miskolc környékén tártak fel.

Szeged közelében is fedeztek fel néhány őstelepet, így Apátfalva alatt a Bökény kisközség melletti Maros partján Laténe-korabeli őstelepekre bukkantak. Móra Ferenc, a szegedi múzeum igazgatója a múlt hónap elején személyesen kinnjárt ezen a helyen, de a próbaásatás alkalmával meggyőződött arról, hogy nem kaphat megfelelő kárpótlást azért a nehézségekért, amelyekkel a telep feltárása járna. A napokban levelet kapott dr. Novák József apátfalvai ügyvédtől, aki arról értesítette, hogy ugyancsak a Maros partján egy még gazdagabb őstelepet talált. Móra Ferenc vasárnap ismét kiutazik a helyszínre, hogy személyesen vizsgálja meg a terepet.

Az apátfalvai ásatásokról érdeklődésünkre Móra Ferenc a következőket mondotta:

— Az ideai erős áradás nagyon megszagattatta Apátfalva mellett a Maros partját. Több mint két méter magas, meredek fal Bökény falu mellett a part. Az egyik részén, ahol nagyobb darabot szakított le belőle az áradás, egy őstelep nyomai kerültek napvilágra. Az arrajárók edényförmelégeket és emberi csontokat találtak. Apátfalváról értesítettek a leletről. A múlt hónap elején ki is mentem, hogy ott próbaásatást tartssak. Az ott talált edényförmelégekből megállapítottam, hogy *Laténe-korabeli őstelepet mesélt elő a Maros*. A telep közvetlenül Krisztus születése előtti időkből való, a Duna-medencébe költözött kelta-népek hagyatéka. A próbaásatás azonban nem járt eredménnyel, mert kiderült, hogy az őstelep már csak maradék. A legnagyobb részét a Maros — amely évezredek óta szagattja itt a földet —, már régebben elmoshatta. Mivel maga az ásatás is nagyon körülményes volt, amennyiben a telepet csak csolnakon lehetett megközelíteni és akkor is az a veszély fenyegetett, hogy a kiásott régiségek behullanak a Marosba, beszünttettem az ásatást. Az ásatás beszüntetésének volt

egy másik — diplomáciai oka is. A telep ugyanis közvetlenül a román határőrségekkel szemben terült el, félős volt, hogy a román határőrök az ásatásban *hadászati előkészületet* látnak és egyszerűen belelövöldöznek a munkásokba. Dr. Szalay József főkapitány ugyan azt javasolta, hogy lépjek érintkezésbe a külügyminiszterrel és kérem meg, hogy diplomáciai úton informálja a román külügyminisztert az ásatások tudományos céljáról és kérje meg, hogy erről tájékoztassa a határőrséget is, azonban ennek nem igen lett volna gyakorlati célja, mert a többé-kevésbé műveletlen román határőrök nem tudhatják, hogy mi a különbség a kelta sírok felásása és a lövészárokásás között.

— Így a próbaásatást abbahagytam. Most azonban újabb fordulat állt elő. A napokban levelet kaptam dr. Novák József apátfalvai ügyvédtől, aki arról értesített, hogy a *Maros partján, egy még gazdagabb és úgy látszik, sértetlen állapotban lévő őstelepet találtak. Sikerült neki egy hatvantage cserkészcsapatot szerveznie, amely vállalkozik a próbásatásra*. Szombaton éjjel kimegyek ismét és a helyszínen tanulmányozom a lehetőségeket.

Móra Ferenc beszélgetés közben elővett a zsebéből egy edénydarabot, amely a Maros-parti őstelepről származik. Valami L. tén-korabeli kőkorszának lehetett a talpa. Sértetlen, tökéletes munka, mintha most került volna ki valamelyik esztorgályos műhelyéből.

Elmondotta még Móra Ferenc, hogy a szomszédos dorozsmai földeken is hasonló őstelepre bukkant egy félkegyelmű parasztság. A földjét szántotta, amikor néhány edény- és csontdarabot dobott fel az ekevas. A parasztság azonban, amikor megtudta, hogy a talált csontok *emberi maradványok, kegyeletből visszaadta a földbe, mert attól félt, hogy az eltemetett emberek lelke bosszút állnak rajta csontjait hdborgatásért*. Hiába kapacitálta a dorozsmai gazdasági iskola igazgatója, nem volt képes rábeszélni, hogy megengedje földjén az ásatást. Így ez a telep, amely minden valószínűség szerint szintén kelta népek hagyatéka, nem kerülhet napvilágra.

Erzberger gyilkosai sohasem tartózkodtak Szegeden.

Szeged, augusztus 30. (Saját tudósítónktól.) Az egyik szegedi délutáni lap mai számában szenzációs és minden figyelmet magára vont cikkben foglalkozik azzal, hogy azok a bajor fiatalember, akik elkövették az Erzberger-gyilkosságot és akiket először az egyik fővárosi estilap munkatársa, majd pedig a Budapestre érkezett német detektívek kétség elenül felismertek, *mielőtt Gömbös Gyula nagytétényi villájába költöztek volna, mintegy két hétig Szegeden tartózkodtak*. A délutáni cikk — amely már az első percekben hihetetlennek látszott — megjelenése után a Szeged munkatársa azonnal nyomozni kezdett ebben az ügyben és ennek a munkának az lett rövidesen az eredménye, hogy *Erzberger gyilkosai sohasem tartózkodtak egyetlen perccig sem Szegeden*.

A délutáni lap részletes riportjában megállapítja azt, hogy a bajor fiatalember és különösképpen Förster-Schultz februárban jelent meg Szegeden és a Boldogasszony-sugárúti Horihy Miklós internátusban laktak. A lap azt is tudja, hogy a bajor gyilkos fiatalember az Orion-börgyárban dolgozott és áprilisban távoztak el Szegedről. Majd közli azt, hogy Förster-Schultz valószínűleg hamis adatokat írt be a

bejelentőlapjára, mert elsősorban *Johann-nak* nevezte magát, holott a gyilkos *Henrik*, születési évének 1902-öt írt be, holott legalább 30 évesnek nézett ki. Ezután több nyilatkozattal erősíti meg felfedezését, amelyek azt hangoztatták, hogy Schultz ismertett személyleírása ráillik erre a „szegedi“ Försterre is. Ez a Förster a szegedi főpostán hetenkint két levelet kapott Németországból és így ez alkalmakkor is azt a meggyőződést szerezték, hogy ez a Förster feltehetően több 22 évesnél és így az Erzberger-gyilkossal azonos.

A Szeged munkatársa elsősorban megállapította, hogy ezek a *fiatalember* elsősorban nem bajorok voltak, hanem poroszok. Ebben az évben a szegedi egyetem internátusában hat német fiatalember jelentkezett, akik mind szabályszerűen igazolták magukat, előadták, hogy a *lehetetlen német megélhetési viszonyok és a márka katasztrófája miatt, az éhezés elől menekültek el hazájukból és idejöttek munkát keresni*.

A fiatalember Kolozsváry Bálint egyetemi tanárnál, az internátus igazgatójánál jelentkeztek. Az igazgató más esetekben is szívesen állott a megszorult fiatalemberek szolgálatjára,

amikor kidobott esetekben szállást adott az internátusban kereskedelmi iskolai és felsőipariskolai tanulóknak is. Így amikor a német fiatalember, megnyerő föllépéssel őszintén jelentkeztek előtte és igazolták, hogy német egyetemi hallgatók voltak, a legnagyobb nehézségek között szalmazsákot adott nekik az internátus zenetermében, ahol azután a *fiatalember* meghúzódta éjszakára.

Az internátusban az év elején először két fiatalember jelentkezett: Kurt Petus stuttgarti és Willy Hartmann stuttgarti. Négy hónapig tartózkodtak Szegeden, amikor is a Vénus-cipőgyárban dolgoztak. Amikor már megunták magukat, megköszönték a vendéglátást — csak az ebédért kellett valamit fizetniük —, *gyalog tovább vándoroltak*.

A második alkalommal jött azután az a két fiatalember, akiket a délutáni lap összetévesztett Erzberger gyilkosaival. Willy Falk és Hans Förster jelentkeztek Kolozsváry egyetemi tanárnál. Berlinből jöttek — *gyalog*. Éheztek hetekig otthon, míg végre is otthagyták az egyetemet és eljöttek munkát keresni. Dr. Tonelli Sándor kamarai főtitkár juttatta őket álláshoz. Hans Förster alig nézett ki 22—23 évesnek és erősen meglátszott rajta a nélkülözések nyoma. Lesoványodott, arca beesett, sápadt volt. A Szeged munkatársának alkalma volt látni bejelentő-lapját is ennek az „Erzberger-gyilkosnak“. Ezt írta be:

„Hans Förster, született 1902. Starnbergben, atyja Eberhardt, anyja Auguste Krüger. Foglalkozása, így írta: *Techniker*. Kölni illetőségű, evangélikus. A bejelentés napja: *Január huszonnyolc*.

Ezenkívül azonban két döntő bizonyíték van, amelyek tökéletesen alibit bizonyítanak és kétségtelenül igazolják, hogy *Hans Förster nem azonos Heinrich Förster-Schultze-val*. Az egyik az, hogy *senki sem látta a fiatalemberen azt a jellegzetes kardvágást, amelyről Budapesten főlismerték a gyilkost*.

A másik pedig egy levél, amelyet Hans Förster 1924 június 25-én adott fel Berlinben Kolozsváry egyetemi tanárnak. Az Erzberger-Förster-Schultze június végén nem Berlinben volt, hanem Nagytétényen, Gömbös Gyula villájában és így meg kell állapítani, hogy nem egy Förster és nem egy német fiatalember van a világon és Magyarországon.

Az alibit fényesen igazoló levelet dr. Kolozsváry Bálint a Szeged munkatársának rendelkezésére bocsátotta és így módunkban van azt teljes egészében, magyar fordításban, a nyilvánosság elé bocsátani:

Igen tisztelt Tanár ur! Kérem, bocsásson meg, hogy csak most írok Önnek, de mindig kell bizonyos idő ahhoz, hogy az ember beleélje magát valamibe. Kélemlésem emlékszem vissza a Szegeden eltöltött szép napokra; a magyar nép igen kedves és barátságos, amelytől a németek sokat tanulhatnak. Hartmann Willy barátom, sajnos, nem kapta meg a román vízumot, úgy hogy egyedül kellett Brassóba utaznom. Ott sikerült alkalmazáshoz és lakáshoz jutnom, sajnos, a gazdasági viszonyok nem voltak rám nézve kedvezőek, úgy hogy hat hét múltán, miután bejártam Bukarestet, Konstanzt, Brailát, Gatacot, Segesvárt, Medgyest és Kolozsvárt, visszautaztam Németországba.

A márka stabilizációja folytán lehetővé vált, hogy szüleim bizonyos összeget rendelkezésemre bocsássa-nak s így legalább némi tanulmányi költséget fizethetem. Csakhamar találtam alkalmas mellékfoglalkozást és így a szülői támogatásról lemondhattam. Igaz, hogy nehéz egyszerre dolgozni és tanulni is, de ez nem megy másként. Remélem, két év múlva befejezem tanulmányaimat.

A professzor ur szíves jóindulatát Willy Hartmann és Willy Falk társaim nevében is hálásan köszönve, maradok kitünő tisztelettel:

Hans Förster.

A borítékon négy német bélyeg, berlini pecsétel. A cím alatt pedig feladó: „H. F. Berlin—Neukölln, Deutschland, Rentersstrasse 61. II.“

Budapest
Kossuth Lajos-u. 11.

Darogal

Budapest
Kossuth Lajos-u. 11.

Kötött-szövöttáru különlegességek

Harisnyák az iskolaidényre